

ΕΦΕΣΙΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος III'

Συνδρομή ἑτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἐκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἑτήσιαι. — Γραφεῖον Διευθ. Ἐπι τῆς λεωφ. Πανεπιστημίου 39.

19 Ἀγούστου 1884

Ἡ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Δ'.

ΤΟ ΑΜΑΛΙΕΙΟΝ ΟΡΦΑΝΟΤΡΟΦΕΙΟΝ

Ἡ μεταπολίτευσις τοῦ 1862, καταδικάσασα εἰς ἀειφυγίαν τὴν πρώτην δυναστείαν τῆς χώρας ἐνησμένησε, μεθ' ὑπερβαλλούσης ἴσως ἐπιμονῆς, νὰ συντρίψῃ καὶ τοὺς χαλαρωτέους δεσμοὺς τοὺς ἀνακαλοῦντας τὴν μνήμην τῶν ἐξορίστων βασιλέων. Ἐν τῇ θέρμῃ ψυχικῆς ὀρμῆς ἐκραγείσης μετὰ μακρὰν συνοχήν, ὑπελήφθη καθήκον πρὸς τὴν ἐπανάστασιν καὶ τὰς ἰδέας ὑφ' ὧν προσεκλήθη καὶ ἐνεφορήθη, ἢ ἐν παντὶ ἐκδήλωσις ἀμέτρον πρὸς τοὺς ἐκπεπωκότας δυσμενείας, οὕτω δὲ πλειστοὶ ἰδιώται, τοῦ Ὁθωνος φέροντες τὸ ὄνομα καὶ τῆς Ἀμαλίας, ὑπέλαβον καθήκον νὰ καταδυθῶσι, πρὸς καθησύχασιν τῆς συνειδήσεώς των, εἰς τὴν ἀναίμακτον τῆς ἐπαναστάσεως κολυμβήθραν ἐν ἧ, ἂν μὲν δὲν ἀπέβαλον τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον, ἀπέβαλον ὅμως τὸ παλαιὸν ὄνομα ἄνευ ἀδείας τῆς ἱεράς συνόδου ἢ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ἰπουργείου. Ἀναγράφοντες γεγονότα σύγχρονα ὑπὸ τῆς δημοσίας γνώμης πιστοποιούμενα διαβῆρήδη, οὐδεμίαν ἐκφέρομεν γνώμην ἢ κρίσιν περὶ τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν ἐπεισοδίων ἐποχῆς μὴ δυναμένης νὰ κριθῇ ἡδῆ, οὐδ' ἐν ταῖς στήλαις τοῦ παρόντος περιοδικοῦ. Ἀνετρέξαμεν ἀπλῶς δύο καὶ εἴκοσιν ἔτη ὅπισθεν ὅπως ἀνεύρωμεν τοὺς λόγους ὧν ἔνεκα ἢ συνήθης τότε ὀνοματἀλλαγῇ δὲν ἐφείσθη οὐδὲ τῶν δημοσίων κτιρίων καὶ ἀσύλων, καὶ ὅπως ἐξηγήσωμεν τὰς αἰτίας ὧν ἔνεκα τὸ «Ἀμαλίστιον ὀρφανοτροφεῖον» μετωνομάσθη ἔκτοτε «Ἐθνικόν», ἵνα ἀναλάβῃ πάλιν μετὰ εἰκοσαετῆ περίοδον τὸ ὄνομα ὑφ' ὃ κατὰ πρῶτον ἐθεμελιώθη ὑπὸ τὴν γοητείαν τῆς Ἑλληνικωτάτης ἡγεμονίδος, ὡς ὥριζε τὸ περὶ τούτου τότε ἐκδοθὲν διάταγμα ἔχον ὡς ἑξῆς:

Διάταγμα

Περὶ συστάσεως ἐν Ἀθήναις Ὀρφανοτροφείου κορασιῶν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλίσσης.

ΟΘΩΝ

ΕΔΕΩ, ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ἰπουργοῦ, λαθόντες ὑπ' ὅψιν τὴν ὑποβληθεῖσαν Ἡμῖν ἀναφορὰν τῶν κυριῶν Μαρίας Ὑψηλάντου, Ζωῆς Σούτσου, Κυ-

ριακούλας Κριεζῆ, Ἀνδρομάχης Μ. Ρενιέρου, καὶ Λουκίας Ρίζου, περὶ τῆς ἐν Ἀθήναις συστάσεως Ὀρφανοτροφείου κορασιῶν, ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Βασιλίσσης, λίαν ἀγαπητῆς Ἡμῶν συζύγου, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν.

1) Ἐγκρίνεται ἢ ἐν Ἀθήναις σύστασις Ὀρφανοτροφείου κορασιῶν, συντηρουμένου ὑπὸ Φιλανθρωπικῆς Κυριῶν ἑταιρίας ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Βασιλίσσης, Ἡμετέρας λίαν ἀγαπητῆς συζύγου καὶ τὴν ἐπωνυμίαν Ἀμαλίστιον Ὀρφανοτροφεῖον κορασιῶν.

2) Ἐγκρίνεται καὶ ὁ διὰ τῆς ἀπὸ 8 τρέχοντος μηνὸς ἀναφορᾶς τοῦ Ἡμετέρου Ἰπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑποβληθεῖς Ἡμῖν ὀργανισμὸς τοῦ καταστήματος.

Ὁ Ἡμέτερος ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ἰπουργὸς θέλει ἐκτελέσει: καὶ δημοσιεύσει: τὸ παρὸν Διάταγμα.

Ἐν Ἀθήναις τῆς 8 Ἰουνίου 1855.

ΟΘΩΝ

Α. ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ.

Χλόη καὶ ἄνθη βλαστάνουσιν ἡδὲ ἐπὶ τοῦ τάφου τῆς Ἀμαλίας καὶ τοῦ Ὁθωνος . . . Ἐὰν αἱ πικραὶ τῆς ζωῆς καθαίρωσι τὰς καρδίας ἀπὸ τῶν ἀνθρωπίνων ἀτελειῶν, προκαλοῦσαι ἄθρᾶ τὰς συμπαιθείας, αἱ ἀπογοητεύσεις τοῦ ἐσχάτου βίου τῶν ἐξορίστων βασιλέων ἀναδεικνύουσι συμπαιθεστέραν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ἐπιζώντων τὴν εὐγενῆ αὐτῶν μορφήν. Τὸ ἐνάρετον ζεῦγος ἐν ᾧ τοῦ Φιλοποίμενος τὸ πνεῦμα εἶχεν ἐνσαρκωθῆ συνεχίζον τοὺς πόθους τοῦ «τελευταίου «Ἐλληνος», οἱ ἡγεμόνες ἐκεῖνοι ὅτινες ἠτένισαν ἡρειπωμένην καὶ καπνίζουσαν, ἀλλ' ὑπὸ ἐξαιτίας αἰγῆλης στεφομένην τὴν ἡρωίδα πατρίδα μας, ἐστέμαζον μακρὰν τῆς προσφιλοῦς καὶ ἱεράς πόλεως τῆς ἀποτελεσάσης τὸ μέλημα βασιλίσσης μεγαλοπράγμονος, μακρὰν τῆς Ἑλλάδος ἢ ἐσωτερικῆς ρύθμισις τῆς ὁποίας καὶ ὁ εὐγενέστατος ἐθνικὸς πόθος ἀπέβη ὁ σκοπὸς τοῦ βίου ἡγεμόνος ἀξίου, διὰ τὰ αἰσθητάματα αὐτοῦ, νὰ προίσταται τῶν τουρκομάχων ἀνδρῶν. Ἐπασχον ἐκεῖνοι ἐξόριστοι, καὶ ξένοι εἰς τὴν πατρικὴν ἐτι γῆν, ἔστρεφον ὕγρους πρὸς τὴν Ἀττικὴν ὀφθαλμοὺς, αὐταπατάμενοι, καὶ νομίζοντες ὅτι θὰ ἀνέπνεον τὸ ἄρωμα τοῦ Ἀττικοῦ θύμου καὶ θὰ ἔτερπον τὰς ὄψεις εἰς τὴν θέαν τοῦ ἀθανάτου βράχου καὶ τῶν ἀκτῶν τοῦ Σαρωνικοῦ. Ἄς ἀναπαυθῶσιν ἐν εἰρήνῃ . . . Ἐὰν ὑπέστησαν πολλὰ, δὲν ὑπέστημεν καὶ ἡμεῖς ὀλιγώτερα ἐν μέσῳ ὅλης τῆς μέθης τῆς ἐπαναστάσεως . . . Συρροὴ συμπτώσεων ἀτυχῶν εἰμαρμένως ἔδει νὰ περατωθῇ ἐκεῖ ὅπου ἐπερατώθη. Καὶ ἐὰν ἔχωσιν ὑπερτέραν τινὰ δύναμιν αἱ κατανυκτικαὶ καὶ κοιναὶ τῶν λαῶν παραδόσεις, αἱ

ἐν ὧραις μεσονυκτίαις ἀνοίγουσαι τοὺς τάφους, καὶ πτερουῖσαι τὰς ψυχὰς τῶν τεθνεώτων, ἵπταμέναις περὶ τοὺς τόπους οὓς ἠγάπησαν ἐν τῇ ζωῇ, τὸ πνεῦμα τῶν νεκρῶν βασιλέων δὲν θὰ πτερυγίζῃ πλέον ἐξόριστον μακρὰν τῆς γῆς τῆς Ἑλλάδος. . . Ἡ ἀγέρωχος αὐτῶν ψυχὴ οὔτε τὴν λήθην μας οὔτε τὴν συγγνώμην μας ἠδύνατο ἴσως νὰ στέρξῃ τὴν ἐκτίμησίν μας ὅμως βεβαίως ἐπόθει καὶ ταύτην ἔσχε μεταγενεστέρως ἀκεραΐαν, οὐδ' εἶνε τίς τῶν Ἑλλήνων σήμερον ὁ μὴ ἀποδίδων τὴν δικαιοσύνην ταύτην εἰς τὰς ἀρετὰς καὶ τὰ αἰσθήματα ἡγεμόνων εὐγενῶν καὶ πατριωτῶν παραφόρων ὧν ἂν συνέπεσε ποτε νὰ σφάλῃ ἀνθρωπίνως ἢ ἀντίληψις, οὐδέποτε ὅμως ἔσφαλλεν ἢ πρόθεσις.

Τὸ ἀξιοσημείωτον ἄσυλον ὅπερ πρόκειται νὰ διατρέξωμεν μετὰ τοῦ ἀναγνώστου, ἀπετέλει μίαν τῶν περιπαθεστέρων συμπαθειῶν τῆς βασιλείας ἧς φέρει τὸ ὄνομα. Συσταθὲν ἀμορφῶτως τῇ πρωτοβουλίᾳ περιφανοῦς Ἑλληνίδος συναπίστους πρὸς τὴν καταγωγῆς καὶ αἰσθημα γνησίως ἡγεμονικόν, υἱοθετήθη ὑπὸ τῆς πρώτης βασιλείας, οὕτω δὲ ἐν τῷ δεσμῷ τῆς ἐμπνεύσεως καὶ τῆς ἐργασίας δύο γυναικῶν παρ' αἷς ἐναμίλλως ἔθαλλε σκόπιμος συνείδησις καταγωγῆς καὶ φιλανθρωπίας, ἀνευρίσκομεν τὰς πρώτας ἀρχὰς τοῦ ὄρφανοτροφείου τῶν κορασιῶν. Ἡ Ἀμαλία τοῦ Ὀλδεδούργου βασίλισσα τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἡ Μαρία Γεωργίου Ὑψηλάντου ὑπῆρξαν αἱ γυναῖκες αἱ ἀποτελέσασαι τὰ πρῶτα ἰσχυρὰ τοῦ ἀσύλου στηρίγματα· βραδύτερον ἡ εὐμενὴς ἀρωγὴ ἐγκρίτων δεσποινῶν τῆς ἡμετέρας πόλεως συνεπλήρωσε βαθμηδὸν τὸ ἔργον.

Τὸ ἄσυλον δὲν ἔμεινεν ἐπὶ μακρὸν χρόνον κενόν. Ὁ πληθυσμὸς ἦν ἤδη ἔτοιμος, συλλεγεῖς παρὰ τῶν ὁδῶν ὅπου ἐν ἐσχάτῃ ἐνδείᾳ καὶ ἐγκαταλείφει ἐσύροντο ὄρφανὰ κοράσια, ἔλειπον θύματα τῆς λυμανθείσης τῆν Ἑλληνικὴν πρωτεύουσαν καὶ τὰς Ἐπαρχίας χολέρας τοῦ 1854. Ἡ ἀφρονία τῆς δυστυχίας εἶνε τοιαύτη ἐν τῷ κόσμῳ ὥστε ἂν ποτε περιῆλθεν ἡ γενναία ψυχὴ εἰς στενοχωρίας, αἱ στενοχωρίαὶ αὐταὶ ἦσαν οὐχὶ ποὺ νὰ ἀναζητήσῃ τοὺς θελιμμένους ὅπως τοὺς παραμυθῆσῃ ἀλλὰ διὰ τίνων μέσων νὰ ἐπαρκεσθῇ πρὸς τὴν ἐπιτέλεσιν τῆς ὑπεράτης καὶ θείας ἐντολῆς. Οἱ ἀτυχεῖς τοῦ ἀσύλου οἰκήτορες ἀνεμνον ἤδη τὴν παρήγορον τῆς φιλανθρωπίας χεῖρα ἀλλ' ἀναμένοντες δὲν ἐπέινων οὐδ' ἀπεψύχοντο εἰς τὰς ὁδοὺς· τὰ ὄρφανὰ εἶχον συλλεγῆ τρεφόμενα καὶ ἐνδύόμενα μητρικῶς ἐν τῷ ἰδίῳ οἴκῳ ὑπὸ τῆς αἰοδίου ἐκείνης γυναικός, τῆς Μαρίας Ὑψηλάντου, ἧς ἡ ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ καταστήματος εἰκὼν περισώζει τὸ σεμνὸν κάλλος καὶ τὴν συμπαθῆ καὶ ἐπιβάλλουσαν ἔκφρασιν, ἀλλὰ μᾶλλον τῆς εἰκόνας παραδίδει τὸ ὄνομά της εἰς τὴν εὐγνώμονα μνήμην τῶν μεταγενε-

στέρων αὐτὸ τὸ κατάστημα οὔτινος ἐγένετο ἰδρύτρια καὶ προστάτις.

Τῆς κινήσεως ἀπαξ δοθείσης οἱ χρηματικοὶ πόροι ἤρξαντο βραδέως μὲν, ἀλλὰ μετ' ἀσφαλείας προκύπτοντες ὑπὸ τὴν ἰσχυρὰν τῆς βασιλείας ἀρωγῆν, καὶ τὴν ἐνθουν ἐπικουρίαν διακεκριμένων τῆς πόλεως κυριῶν. Χρηματικὸν λαχέον ὀργανωθὲν ἐν Ἀθήναις κυβευθὲν δὲ ἐν τῷ χειμερινῷ ἀνακτόρῳ ἐν Πετροπόλει ἀπέδωκε τὸ ποσὸν 60,000 δραχμῶν αἰτινες συλλεγεῖσθαι ἐπὶ τῷ τέλει νὰ χρησιμεύσωσιν ὑπὲρ τῶν ἐκ Θεσσαλίας καὶ Ἠπείρου προσφύγων κατὰ τὴν ἐπαναστατικὴν ἐκείνην ἐποχὴν, διετέθησαν ὑπὸ τῆς βασιλείας ὑπὲρ τοῦ ὄρφανοτροφείου τῶν κορασιῶν. Ἐτέραν ὠρεάν ἐκ 16,000 δραχμῶν προερχομένην ἐκ φιλοπτώχου τινὸς ἐταιρίας ἐν Γερμανίᾳ διέθεσεν ἡ βασίλισσα ὑπὲρ τοῦ ὄρφανοτροφείου ἐπίσης, καὶ πλοῦσιοι Ἕλληνες, ἔτοιμοι πάντοτε εἰς θυσίας τιμώσας τὰ αἰσθήματά των, ἤνοιξαν τὰ βαλάντια εἰς τὴν φωνὴν τῆς φιλανθρωπίας γενναίως εἰσενεγκόντες ποσὰ οὕτω μικρὰ κατὰ μικρὸν ἔλαβε τὴν ὀριστικὴν αὐτοῦ σύστασιν τὸ Ἀμαλλιεῖον ὄρφανοτροφεῖον ἰδρυθὲν τὸ πρῶτον παρὰ τινος οἴκου ἐγγύς τῆς πλατείας τῆς Ἐλευθερίας, ὁπόθεν, κατὰ τὸ 1859, μετετέθη εἰς τὸ ἰδιόκτητον μέγαρον ἐνθα εὐρηται σήμερον ὀπισθεν τοῦ ἀνακτορικοῦ κήπου καὶ ἐγγύς τοῦ ἀρχαίου σταδίου.

Πρὶν ἢ εἰσδύσωμεν εὐλαβῶς εἰς τὰ ἄδυτα τοῦ ἱεροῦ τούτου τῆς σωφροσύνης, τῆς ἀγνότητος, καὶ τῆς ἐργασίας, ἃς καθορίσωμεν τὸν σκοπὸν καὶ τὴν ἀποστολὴν τοῦ ἀσύλου. «Σκοπὸς τοῦ ὄρφανοτροφείου» λέγει τὸ 10^{ον} ἄρθρον τοῦ ὀργανισμοῦ τῆς ἐν Ἀθήναις φιλανθρωπικῆς Ἐταιρίας τῶν Κυριῶν, ἧς πρῶτιστος καὶ ἄριστος καρπὸς εἶνε τὸ Ἀμαλλεῖον, «εἶνε νὰ μορφώσῃ ἐκ τῶν ἐν αὐτῷ ἐνδοιατωμένων κορασιῶν φρονίμους καὶ κοσμίως παρθένους, χρηστὰς οἰκοκυράς, χρησίμους καὶ ἀγαθὰς εἰς τὴν κοινωνίαν γυναῖκας. Ὅθεν καὶ ἡ βάσις τῆς ἀνατροφῆς αὐτῶν θέλει εἶσθαι ἡ χριστιανικὴ ἀγωγή καὶ ἀσκήσις πρὸς ἀπόκτησιν τῶν χριστιανικῶν ἀρετῶν· ἡ πρὸς τὸν Θεὸν εὐσέβεια πρὸ πάντων, τὸ πρὸς τοὺς ἀνωτέρους σέβας, ἡ πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπη, ἡ φιλανθρωπία, ἡ ταπεινοφροσύνη, ἡ κοσμιότης, ἡ ἐγκράτεια, ἡ καρτερία καὶ φιλεργία θέλουν εἶσθαι αἱ κυριώτεραι αὐτῶν ἐξασκήσεις». Ἡ εὐσέβεια πρὸς τὸν Θεὸν θεσμοθετεῖται οὕτω ὁ κυριώτατος κορμὸς ἀφ' οὗ βλαστάνουσιν, ὡς εὐχμιοι παραφράδες, αἱ χριστιανικαὶ ἀρεταί, αἱ μορφοῦσαι τὴν καρδίαν καὶ ἐξαιρουσαι εἰς ὕψος δυσπροσπέλαστον τὴν ψυχὴν. Διδαχθέντες τὸν σκοπὸν χωρῆσωμεν ἐπὶ τὴν ἔρευναν τοῦ τρόπου καὶ τῶν μέσων δι' ὧν ἐπεδιώχθη καὶ ἐπετεύχθη, ὑπὸ τὴν συνείδησιν βαθείας πρὸς τὴν θρησκείαν, τὴν κοινωνίαν καὶ τὴν ἀδυναμίαν ὑποχρεώσεως, σημαιοφόροι τῆς ὁποίας ἀνεδείχθησαν ἡγεμονίδες καὶ πολιτίδες ἐν τῇ

αὐτῇ ὁδῷ τῆς φιλανθρωπίας συναντηθεῖσαι καὶ ὑπὸ τοὺς οἰωνοὺς αὐτῆς ἐναμίλλως ἐργασθεῖσαι πρὸς ἐπούλωσιν τῶν τραυμάτων ἅτινα οἱ ἀκαταπόνητοι τῆς κακοδαιμονίας ὄνυχες ἀνοίγουσι διαρκῶς ἐπὶ τοῦ σώματος τῆς ταλαιπώρου ἀνθρωπότητος.

Πρὸς τοῦτο ἃς εἰσέλθωμεν ἐντὸς τοῦ καταστήματος. Εὐρυτάτη πλατεία ἀνοίγεται ἔμπροσθεν ἡμῶν ἀνά τὰς ἄκρας ἔχουσα, δίκην πρασίνης παρυφῆς, ἀκμαίαν φυτεῖαν. Ὑψικομά τινα δένδρα ὑψοῦνται τῆδε κάκεισε, αἱ κορυφαὶ τῶν ὁπίων καὶ τὰ φυλλώματα φαίνονται μακρόθεν ὡς συμπλεκόμενα μετὰ τῆς ὑπερκειμένης στέγης τοῦ ἀσύλου. Τὸ κατάστημα ἀπλοῦται μεγαλοπρεπῶς κατὰ μέσον περικλείστου αὐλῆς, διώροφον ἐκτὸς τῶν ὑπογείων, μὲ κιγκλιδόφρακτον καὶ ὠραίαν κλίμακα ἄγουσαν εὐθὺ εἰς τὸν δεῦτερον ὄροφον. Βαθὺ αἰσθημα εὐσεβείας καταλαμβάνει τὸν ἐπισκέπτην τῆν στιγμήν καθ' ἣν διαβαίνει τὴν θύραν ὅπως χωρήσῃ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ἀκριβῶς ἀντικεῖνον μικρὸν δωμάτιον διαρκῶς ἀνοικτὸν καὶ μὲ ἀνοικτὸν τὸν λύχνον τῆς εὐλαθείας δέχεται τὴν ἀγνὴν τῶν ὀρφανῶν δέησιν. Εἶνε τὸ προσευχητήριον τοῦ καταστήματος. Ἐνδιαίτημα θρησκείας καὶ συντριβῆς ἐμφανίζεται ὡς ἄσυλον τῆς ψυχῆς ἐντὸς τοῦ ἀσύλου· ἡ θεὰ τοῦ Ἰησοῦ καὶ τῆς Θεομήτορος ἐναρρύνει τὰ προσευχόμενα ὀρφανά, στηρίζει τὰς ἐλπίδας, καὶ παραμυθεῖ τοὺς πικροὺς τῆς ὀρφανίας λογισμοὺς. Ἐκεῖ οὐδεὶς λογίζεται ὀρφανός· ὑπὸ τὸ προστατευτικὸν καὶ γλυκὺ βλέμμα Ἐκείνου, ὅστις εἶπε μετὰ θείας στοργῆς « ἄφετε τὰ παιδιὰ ἐλθεῖν πρὸς με », ὑπὸ τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας κοινῆς πάντων τῶν δυστυχῶν μητρὸς καὶ προστατρίδας, αἰσθάνεται τὸ ἐρημωθὲν πλάσμα ὅτι ἐπανεῦρε μητέρα, πατέρα, ἀδελφούς, ὅ,τι ἐστερηθῆ καὶ ὅ,τι ἀνεπίστως ἀνεπλήρωσεν ἢ πρόνοια τοῦ ἀνθρώπου εἰς ὑπερτέραν ὑπέκρουσα φωνήν. Εἶνε μικρὸς ὁ χώρος τοῦ προσευχητηρίου· χειροποίητον μεγαλεῖον δὲν ποτεῖ ἐκεῖ τὴν φαντασίαν, οὔτε πλοῦτος θαμβοῖ τὰς ὄψεις τοῦ ἀνθρώπου· καὶ ὅμως ἡ πενιχρὰ καὶ σεμνὴ ἐκείνη διασκευὴ, τὸ ἀσθενὲς φῶς τῆς κανδύλας τὸ φωτίζον τὸ εἰκονοστάσιον λαλεῖ εἰς τὴν ψυχὴν εὐγλωττότερον ἢ ὅ,τι θὰ ἐλάλει ἡ θεὰ τοῦ Κολοσσαίου καὶ τῶν καταπληκτικῶν Πυραμίδων...

Δεξιόθεν ἀμέσως ἀναπτύσσεται ἡ ἐπιμήκης αἴθουσα τῆς ὑπόδοχης, κατὰ τὰς ἐσωτερικὰς παρειὰς τῶν παραστατῶν φέρουσα κτιστὰς ἐνεπιγράφους πλάκας μαρμαρίνου. Ἡ πρὸς τὰ δεξιὰ τῷ εἰσερχομένῳ ἀφιερῶνται εἰς τοὺς θανόντας εὐεργέτας τοῦ καταστήματος, ἡ δὲ πρὸς τ' ἀριστερὰ περιλαμβάνει τὰ ὀνόματα τῶν φιλανθρώπων κυριῶν τῶν διατελεσασῶν συμβούλων, καὶ ἀφιερωσασῶν οὕτω μέγα μέρος τῆς ἀνέσεως αὐτῶν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν καὶ τὴν εὐτακτοτέραν τοῦ ἀσύλου διαρρύθμισιν. Ἀνέγων γράμμασι χρυσοῖς τὸ ὄνομα τῆς πρώτης τῆς Ἑλλάδος βα-

σιλίσσης· κἂν μὴ τὸ ὄνομά της ἦτο ἐκεῖ κεχαραγμένον, κἂν μὴ ἡ εἰκὼν της περαιτέρω προεκάλει μετὰ τῆς τοῦ αἰοιδίμου βασιλέως τὴν εὐλαθεῖ προσοχὴν τοῦ ἐπισκέπτου, θὰ ἦσθάνετό τις καὶ πάλιν τὸ πνεῦμά της ἐντὸς τοῦ ἐνδιαιτήματος ἐκείνου, ὕπερ ἀπέβη ἰδικόν της ἐκ τοῦ σκοποῦ μᾶλλον ὅστις τὸ ὑπηγόρευσε ἢ ἐκ τοῦ ὀνόματος ὕπερ φέροι. Ἐν δεσμῷ ἀδελφῶν φιλανθρωπίας καὶ ἐμπνεύσεως ὑπόκειται τὸ ὄνομα τῆς Μαρίας Ὑψηλάντου, καὶ περαιτέρω ἡ εἰκὼν της παρουσιάζει ἡμῖν πρότυπον Ἑλληνίδος καὶ χριστιανῆς, κληρονόμου μεγάλου ὀνόματος καὶ μεγαλειτέρων ἀρετῶν. Αἱ εἰκόνες τῶν Α. Α. Μ. Μ. κοσμοῦσι τὴν αἴθουσαν ἐγγὺς τῶν εἰκόνων τῶν προκατόχων, ἡ δὲ εἰκὼν τῆς Ζωῆς Σούτσου διαιωνίζει τὴν μορφήν σεβαστῆς δεσποίνης πολλὰ μοχησάσης ὑπὲρ τοῦ ἀσύλου οὔτινος διετέλεσεν ἰδρύτρια, πρόεδρος, καὶ ἀκάματος ἀρωγός. Ἡ μικρὰ πινακοθήκη συμπληροῦται διὰ τῶν προσωπογραφῶν τῶν θανόντων ἐφόρων τοῦ καταστήματος ἀναρτηθεισῶν ἐκεῖ εἰς ἔνδειξιν ὀφειλομένης τιμῆς καὶ δικαίας εὐγνωμοσύνης.

Ἐκτὸς τῆς οἰκοδομῆς ταύτης τῆς ἀποτελούσης τὸ κύριον κατάστημα ὑπάρχουσιν ἐντὸς τοῦ περιβάλλου καὶ ἕτερα οἰκοδομήματα καὶ ἐξαρτήματα ἀναπόφευκτα διὰ τὴν διδασκαλίαν καὶ τὴν τακτικωτέραν διεξαγωγὴν τῆς ἐσωτερικῆς ὑπηρεσίας, τὸ μέγα παράρτημα οἰκοδομηθὲν κατὰ τὸ 1880—81 ἐγγύτατα τοῦ κεντρικοῦ καταστήματος καὶ συνεχόμενον μετ' αὐτοῦ, τὸ θεραπευτήριον ἐντὸς μεμονωμένης οἰκίας ἐντὸς τοῦ περιβάλλου, καὶ ἡ Ἐκκλησία. Ἐντὸς τοῦ παραρτήματος τελεῖται ἡ καθημερινὴ τῶν μαθημάτων καὶ τῶν ἐργοχειρῶν διδασκαλία, προσέτι δὲ καὶ ἡ ἐστίασις, τοῦ κεντρικοῦ οἰκοδομήματος χρησιμεύοντος ἀποκλειστικῶς διὰ τὸν ὕπνον. Νῦντύχησα γὰ ἐπισκεφθῶ, εὐμενεῖ ἀδεία, τὸ ὅλον κατάστημα καὶ γὰ περιέλθω αὐτὸ καθοδηγούμενος εὐγενῶς καὶ μετ' ἄκρας φιλοφροσύνης. Εἰσῆλθον κατὰ πρῶτον εἰς τὸ νηπιαγωγεῖον ἔνθα αἱ μικραὶ ὀρφαναί, ἐπὶ συνήθων σχολικῶν βάθρων καθεζόμεναι, εἰργάζοντο μετ' ἀφοσιώσεως καὶ προσοχῆς ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν προϊσταμένης κόρης. Δὲν θὰ κρύψω παντελῶς τὰς γεννηθείσας ἐν ἐμοὶ ἀρίστας ἐντυπώσεις ἐκ τῆς θεᾶς τεσσαράκοντα περίπου κορασίων μικρῶν, καθαρωτάτων, κοσμιωτάτων, μεστῶν χάριτος εὐγενείας καὶ ἀθωότητος. Αἱ μικραὶ ἠγέρθησαν εἰς τὴν ἐμφάνισιν τῆς κυρίας διευθυντρίδας, ἀνέστειλαν πρὸς στιγμήν τοὺς δακτύλους αὐτῶν ἀπὸ τῆς πλεκτικῆς καὶ ραπτικῆς ἐργασίας προσηλώσασαι μετὰ δεδικοιολογημένης παιδικῆς περιεργείας τὸ βλέμμα πρὸς τὸν ξένον, ἡ παρουσία τοῦ ὁποίου ἀπετέλει ἐξαιρέσιν τοῦ κρατουμένου κανόνας. Ἡ ὥρα ἐκείνη ἦν ὥρα πρωϊνῆ ἀφιερωθεῖσα εἰς τὰ ἐργόχειρα. Καί τοι αἱ σχολαὶ ἄγουσι κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην διακοπὰς, οὐχ ἤττον τὰ κοράσια ἀκούουσι περιωρισμένων τινῶν

μαθημάτων ασκούμενα και εις τὸ ἐργόχειρον. Ἐβλεπον τὰ μικρὰ ὄρφανὰ, εὖσυμα καὶ λεπτὰ ἀνθρώλια σωθέντα ἀπὸ τὴν μανίαν τῆς κοινωνικῆς ἀνεμοζάλης, καὶ ἡ ψυχὴ μου ἠλόγει θερμῶς τοὺς φιλανθρωποὺς σωτήρας, ἡ πρόνοια τῶν ὀπίστων ἐνῶ ἡσφάλιζε τὸ ζῆν εἰς τόσα ἀθῶα καὶ ἀπροστάτευτα ὄντα, παρεσκευάζεν ἀσφαλῶς καὶ τὸ «εὐ ζῆν» οὐ ἄνευ βεβαίως πικρὸν δῶρον εἶνε ὁ βίος. Ἐχαιρον μυχιῶς ὅτι οὐδὲν δικαίωμα εἶχον ν' ἀποκαλέσω αὐτὰ «ταλαίπωρα» ἥσαν ὄρφανὰ, εἶχον στερηθῆ τῶν προσφιλῶν θωπειῶν τῆς μητρὸς καὶ τοῦ πατρὸς των, ἀλλ' ἐκτὸς τοῦ Θεοῦ, κοινῶ πάντων τῶν ὄρφανῶν πατρὸς, εἶχον ἐπανεύρει ἐν τῇ φιλανθρωπῆ τῶν εὐγενῶν ψυχῶν ὅλην τὴν στοργὴν ἣς εἶχον ἀποκληρωθῆ. Πόσα συνάδελφα αὐτῶν ἐν δυστυχίᾳ πλανῶνται τὴν ὥραν ταύτην ἄσιτα καὶ γυμνὰ εἰς τοὺς δρόμους, καὶ πόσα, καίτοι ἔχοντα γονεῖς, εἶνε πράγματι ὄρφανὰ καθ' ὅλην τὴν ἔννοιαν τῆς λέξεως; . . .

Αἱ μικραὶ ἐξηκολούθουν πάντοτε ἐργαζόμεναι ἢ μὲν ἐπλεκεν, ἄλλη ἐκέντα, ἕτερα ἔβραπτε, ἀπὸ καιροῦ δ' εἰς καιρὸν τὸ μωσαϊκὸν ἐκεῖνο καὶ ἰσοῦψες ἐπίπεδον τὸ ἀποτελούμενον ἀπὸ τόσας χαριέσσας κεφαλὰς κορασιῶν ὀμηλικῶν σχεδόν, ἐκινεῖτο χαριέντως ἔμπροσθεν ἡ πλαγίως, ἐνῶ οἱ ὀφθαλμοὶ προσηλοῦντο πρὸς τὴν διευθύντριαν. Δι' ἐμέ, παρατηροῦντα προσεκτικῶς, καὶ μελετώντα ἀδιαλείπτως τὰς φυσιογνωμίας, τὴν στάσιν, τὴν συμπεριφορὰν, τὴν ὅλην ἔκφρασιν τῶν κορασιῶν, ἤρκει καὶ μόνη ἡ σιωπηλὴ ἐκείνη παράστασις, καθ' ἣν αἱ μικραὶ ἐπειρῶντο νὰ διαγνώσῃ καὶ προλάβωσι τὰς ὁδηγίας τῆς διευθύντριας, πρὸς σχηματισμὸν γνώμης· μοὶ ἐπεφυλάσσετο ὅμως εὐάρεστος ἐκπληξίς συμπληρώσασα τὰς ἀρίστας ἐντυπώσεις μου καὶ προκαλέσασα βαθεῖαν συγκίνησιν ἡν μετὰ κόπου ἐπειρῶμην νὰ καταστειλω. Τῇ προσκλήσει τῆς κυρίας διευθύντριας τὰ κοράσια τοῦ νηπιαγωγείου ἤρξαντο ψάλλοντα ἐν χορῷ, καὶ δι' ἡρμοσμένων πρὸς τὸ ἄσμα καὶ τὴν ἔννοιαν αὐτοῦ κινήσεων τῶν χειρῶν καὶ τῆς κεφαλῆς ἐρμηνεύοντα εὐγλωττότερον τὰ αἰσθητάματα ὧν καθίσταντο αἱ συμπαθέσταται διερμηνεῖς τὸ ἄσμα ἢ ὕμνος πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὴν ἄπειρον Αὐτοῦ ἀγαθότητα. Τὰ κοράσια συνοδευόμενα ὑπὸ τῆς διδασκαλίσης των ἔψαλλον μεθ' ἱκανῆς ἀρμονίας καὶ γλυκύτητος· προσηλοῦντα τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν οὐρανόν, ἐκτείνοντα πρὸς τὸν Δημιουργόν τὰς μικρὰς των χεῖρας καθ' ἣν ὥραν ἔμελλον τὴν ἀγάπην αὐτοῦ πρὸς τὰ δυστυχῆ καὶ τὰ ὄρφανὰ, ἐφαίνοντο προσευχόμενα μάλλον ἢ ἄδοντα· τοσοῦτῃ βαθύ προσευχῆς αἴσθησι εἶχον ἀποτυπωθῆ ἐπὶ τῶν ἰλαρῶν αὐτῶν ὄψεων. Τὸ ἄσμα ἐπερατώθη, οὐχὶ ὅμως καὶ οἱ κλονισμοὶ ὑπ' ὧν εἶχον καταληφθῆ. Διατί οἱ ἀποσκληρυνόμενοι ἐν ταῖς βιωτικαῖς τρικυμιαῖς καὶ οἱ ἀποθηριούμενοι ἐν τῇ ἀνάφῃ πάλῃ τῆς ζωῆς καὶ τοῦ συμφέροντος, νὰ μὴ ἐπιζητῶσιν ἄριστον ἀντιπερισπασμὸν

κατὰ τῶν ἀγενεστέρων τάσεων τῆς καρδίας, σπεύδοντες ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν εἰς θεάματα παραπλήσια ἐπιτηδέα νὰ λύτῳσιν εἰς λυγμοὺς καὶ τὴν ἀπαθεστέραν καρδίαν;

Ὁ ὕμνος πρὸς τὸν Θεὸν εἶχε παύσει· καίτοι ἐπαρκῆς, δὲν ἐφάνη ἐν τούτοις ἱκανῆ ἢ ἀπόδειξις τῆς περὶ τὸν κλάδον τοῦτον ἐπιδόσεως τῶν κορασιῶν. Ἡ κυρία διευθύντρια ἰδοῦ ὅτι καλεῖ μιλίχιως μικρὰν ν' ἀπαγγεῖλη ποίημά τι· ἡ κόρη ἐξέρχεται παραχρῆμα τοῦ θρανίου, πλησιάζει εὐσχήμως καὶ ἀφελῶς, ἵσταται μετ' εὐλαθείας πρὸ ἡμῶν, καὶ ἄρχεται ἀπαγγέλλουσα. Περιγράφει ἐν ποιῆσει καταληπτῇ καὶ κυριολεκτικωτάτῃ τὴν χαρὰν τοῦ ναύτου ἐγειρομένου πρῶταίαιτα καὶ καθελκύντος τὸ ἀκάτιον αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν· ὁ οὐρανὸς εἶνε ἀνέφελος, ἐλαφροτάτῃ αὔρα κολποῖ τὸ ἰστίον, ὁ ναύτης ἄδει ἐνῶ ἡ πρῶρα τοῦ ἀκατίου ὠθουμένη ὑπὸ λεπτοῦ πνεύματος καὶ τῆς στιβαρᾶς κωπηλασίας αὐλακώνει τὴν ἀτάραχον τῆς θαλάσσης ἐπιφάνειαν· ὁ ναύτης πελαγοδρομεῖ εὐδαίμων· αἴφνης ὅμως νέφη ἀπειλητικὰ σωρεύονται εἰς τὸν ὀρίζοντα, θολοῦνται ἡ ἀτμοσφαιρα, φλογεραὶ ἄνισοι καὶ σκολιαὶ γραμμαὶ σχίζουσι τὸν ζοφερὸν οὐρανόν, ἐνῶ πόρρωθεν ἀκούεται ὁ κεραυνός· ἡ θάλασσα ἀφρίζει βαθμιαίως, τὸ ἀκάτιον σαλεύεται, ὁ δὲ ναύτης συστέλλει ἐντρομος τὸ ἰστίον καὶ ὁρμᾷ ἐπὶ τὰς κόπας· κωπηλατεῖ, κωπηλατεῖ συντόνως ὁ δυστυχῆς ναύτης, θρόμβοι ἰδρώτος φαίνονται περὶ τὸ μέτωπόν του, ἀνάπτουσιν αἱ χεῖρές του, τὸ δὲ ἀκάτιον διολισθαίνει ταχύ ἐπὶ τῆς ὀγκομένης καὶ ἀνωμάλου ὑγρᾶς ἐπιφανείας· τέλος προσπελάζει εἰς τὴν ἀκτὴν, προσαράσσει τὸ ἀκάτιον, πηδᾷ ἔξω, ἐπιλαμβάνεται τοῦ πρυμνηστοῦ καὶ ἄρχεται σύρων τὸ πλοίαριον εἰς τὴν ξηρὰν· τὸ ἔσυρεν ἤδη καὶ ὁ ναύτης τρέχει εἰς τὸ ἐγγὺς σπήλαιον, ἀσφαλῆς ἀπὸ τοῦ ὑετοῦ ὅστις ἐνσκήπτει βραγδαίως, καὶ τοῦ κεραυνοῦ ὅστις διαγράφει τοὺς φοβεροὺς ἐλιγμούς του εἰς τὸ στερέωμα. Ἄ! μικρὰ μου ὄρφανή! δὲν ἤξευρες ἴσως, ὅτε ἀπήγγελλες τὸ ποίημά σου, ὅτι ἐζωγράφιζες ἐν πειστικῇ ἀλληγορίᾳ τὴν εἰκόνα τοῦ βίου. . . Εὐτυχεῖς ὅσοι τὸν διέρχονται ὅπως ὁ ναύτης διηγήθε τὰς πρώτας στιγμὰς τοῦ ἀκινδύνου πλοῦ του. . . σοὶ τὸ εὐχομαι ὡς καὶ εἰς τὰς ἀδελφὰς σου μεθ' ὧν κοινὴν ἔχεις τὴν ὄρφανίαν. . .

Ἐδῶκα ἀτελεῖ τοῦ ποιήματος περίληψιν ὡς τὸ ἤκουσα ἀπαγγελλόμενον ὑπὸ τῆς κόρης· πρέπει τις ὅμως νὰ ἴδῃ τὴν ἔκφρασιν τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τῶν κινήσεων τῆς ἀπαγγελλούσης· ἡ πρώτη χαρὰ τοῦ ναύτου ἐρμηνεύεται ἐν τῇ ὄψει τῆς κόρης· αἱ χεῖρες κινούμεναι ἠρέμα καὶ καταλλήλως ἐξηγοῦσι τὴν γαλήνην, φερόμεναι δὲ με συνεσφιγμένην τὴν πυγμὴν πρὸς τὰ ὀπίσω ἐρμηνεύουσι τὴν κωπηλασίαν· καὶ τοῦ ἰστίου ἢ ἀνάπτυξις, καὶ ὁ δρόμος τοῦ ἀκατίου ἐξηγεῖται ἀσφαλῆστατα διὰ τῶν σχημάτων· ἀλλ' εἰς τὴν πρώτην ἔνδειξιν τῆς

τριχυμίας σκυθρωπάζει τῆς κόρης ἢ μορφῆ, τὸ μέτωπον συνοφρουοῦται, ἡ ἀνησυχία ἐκδηλοῦται ἐν τῇ στάσει αὐτῆς καὶ τῇ κινήσει· κωπηλατεῖ ταχύτερον διὰ τῶν χειρῶν, φρικιᾶ, καὶ τὴν φρίκην ἐρμηνεύει διὰ τοῦ ὀφθαλμοῦ βλέπουσα οἰονεῖ τὸ κῦμα ἔτοιμον νὰ καταπίῃ ναύτην καὶ πλοῖάριον· βροντᾷ ὁ κεραυνός, ἀλλ' ὁ ναύτης ἔφθασεν ἤδη εἰς τὴν ξηρὰν· αἰθριάζει τότε τὸ πρόσωπον τῆς κόρης· λαμβάνει φανταστικῶς τὸ σχοινίον καὶ σύρουσα συντόνως ἀνεγκύει τὸ ἀκάλτιον ἐνῶ πίπτει· βραγδαία βροχῆ ἀντιπαρισταμένη δι' ἐλαφρᾶς τῶν παλαμῶν συγκρούσεως. Ἡ παράστασις τῶν εἰκόνων τοῦ ποιήματος εἶνε ἐκφραστικωτάτη· αἱ γεῖρες συντρέχουσι τὴν φωνήν, ὁ δὲ ὀφθαλμός διδίδει μείζονα ἐκφρασιν καὶ ζωὴν εἰς ἀμφοτέρω.

Ἡ κόρη περατώσατα τὴν ἀπαγγελίαν ἀπεσύρθη εἰς τὴν θέσιν τῆς, ἀναλαβοῦσα τὸ ἐργόχειρόν τῆς· τὴν διαδέχεται ἄλλη ὀμηλιεὶς κληθεῖσα ν' ἀπαγγείλῃ καὶ αὕτη ποιήμα τι· ἐνταῦθα ὁμῶς ἀλλάσσει τὸ θέμα· δὲν πρόκειται πλέον περὶ θαλάσσης, τριχυμίας καὶ κεραυνῶν. Ἡ ἐνδιαφέρουσα ὑπόθεσις τοῦ ποιήματος εἶνε ἡ τρομερὰ «καλαμοδόντω», ὁ μπαμπούλιας δηλονότι ἢ ὁ ἀράπηρ ὁ καταπτόησας ἡμᾶς ἄγοντας τὴν νηπιώδη καὶ παιδικὴν ἡλικίαν. Ἀλλ' ἡ συγκίνησις ἐκορυφώθη ὅτε ἑτέρα μικρὰ κόρη κληθεῖσα νὰ περατώσῃ διὰ τινῶν στίχων τὴν πνευματικὴν ἐκείνην τέρψιν, ἀπήγγειλε ποιήμα ἐκφραστικὸν πολὺ ἐνέχον τὸ μελαγχολικὸν πάθος καὶ τὴν ἀλήθειαν ἐν τῇ ἀλληγορίᾳ. Ἡ κοινωνικὴ ἀνισότης, τὸ μάταιον καὶ ἀσταθὲς τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, τὸ ἄπορον ὄφρανον μαραινόμενον ἐγγὺς τοῦ εὐτυχοῦς παιδίου ἀναπαύοντος τὴν κεφαλὴν εἰς τοὺς κόλπους τῆς μητρός του καὶ πατοῦνος ἐπὶ χρυσοποικίλων ὑρασμάτων, ἡ θεία εὐσπλαγχνία ἐλεούσα ἐν τέλει τὸ ἀπόκληρον, καὶ πλεῖστα ἄλλαι ἐννοιαὶ ἠθικαὶ κρύπτονται ὑπὸ τὸν ἀφελῆ μῦθον τοῦ ποιήματος. Μοὶ ἐπετράπη εὐμενῶς νὰ λάβω ἀντίγραφον, νομίζω δὲ ὅτι δὲν δυσαρεστῶ τὸν ἀναγνώστην θέτων ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ τοὺς στίχους οὗς συγκεκινημένος ἤκουσα ἀπὸ τῶν χελέων μικρᾶς ὄφρανης τοῦ Ἀμαλιεῖου. — Ἴδου αὐτοί.

Ῥόδο καὶ ἀγριολούλουδο

Σὲ βίβα μιᾶς τριανταφυλλιάς ἦτανε φυτρωμένο ἐν ἀγριολούλουδο χλωμὸ καὶ μικροκαμμένο. Ποιὸς ξέρει ποῖο βροχόνερο, ποιὸς ξέρει ποῖο ἀέρι τὸ ἔφερε καὶ τόσπειρε μονάχῳ δίχως ταῖρι. Γιὰ πόνους εἶχε γεννηθῆ, γιὰ πόνους τὸ καῦμένο καὶ πρὶν ἀνθίσῃ τὸ φτωχὸ ἦτανε μαραμμένο.

Κ' ἐκεῖ ἦν ἡλὸς πολὺ ἦν ἡλὸς ἓνα τριανταφυλλάκι καμάρωνε καὶ ἔπαιξε γλυκὰ μετ' ἀεράκι· γεμάτο δρόσο κ' ὠμορφιᾶ καὶ μυρωδιᾶ καὶ χάρι· σὴ βίβα του δὲν κύταζε ἀπ' τὸ πολὺ καμάρι· νὰ ἰδῆ τί κάνει τὸ φτωχὸ νὰ λυπηθῆ λιγάκι· κ' ἓνα γλυκύλογο νὰ πῆ στὸ μαῦρο λουλουδάκι.

Πέρασαν ἕμερίς πέρασαν ἐπῆγε ἕμπρός ὁ χρόνος σβῦσαν τὰ κάλλη τοῦ ἐνὸς καὶ τ' ἄλλου πάει ὁ πόνος· πέραν τὰ φύλλα καὶ τῶν δυὸ καὶ τὸ φτωχὸ ἐχάθη καὶ τῶμορφο καὶ πλούσιο κ' αὐτὸ κ' αὐτὸ μαράθη.

Κ' ἐγὼ ποῦ τ' ἄξερα τὰ δυὸ σὰν ἦσαν ἀνθισμένα καὶ πάλι τὰ εἶδα ὕστερα ξηρὰ καὶ μαραμμένα,

Ἄν καὶ μικρὸ κατάλαθα, ὅτι στὸν κόσμο τοῦτο δὲν πρέπει νὰ καυχώμασθε γιὰ ὠμορφιᾶ καὶ πλοῦτο. Εἶνε τὰ πλοῦτη πρόσκαιρα κ' ἡ εὐμορφιᾶ δὲν μένει καὶ μόνο καθαρὴ καρδιᾶ στὸν πλάστην ἀνεβαίνει.

Ἄς ἀγαπῶμε τὰ φτωχὰ καὶ τὰ δυστυχισμένα, ἄς δώνομε παρηγοριᾶ στὰ ἔρρημα ἄστὰ ξένα

Καὶ ὅταν τὰ παιγνίδια μας τὰ τόσα βαρεθοῦμε κ' ὅταν χορτάσωμε πολὺ τότε ἄς θυμηθοῦμε νὰ δώσωμε καὶ στὸ φτωχὸ κ' ἐκεῖνο νὰ χορτάσῃ νὰ δώσωμε στὸ ὄφρανον κ' ἐκεῖνο νὰ γελάσῃ. ὦ, ἀγαπάτε τὰ φτωχὰ τὰ ἔρρημα τὰ ξένα ὦ, διδότε παρηγοριᾶ στὰ πικροποισιμένα!

Ἄφηκα τὴν αἴθουσαν τοῦ νηπιαγωγείου ἀποθαυμάσας τὸ παιδαγωγικὸν σύστημα καὶ τὴν σχετικὴν ἐντέλειαν παντὸς συναφούς πρὸς τὴν σκόπιμον τῶν ὄφραων κορασίῶν ἀνατροφῆν. Τινὰ τούτων ἔφερον ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ὤμου ἐρυθρόν, πτυχωδὴ, καὶ κυκλικὸν κόμβον, γέρας ἐξαιρέτου ἐπιμελείας καὶ εὐταξίας. Αἱ τρεῖς ἢ τέσσαρες συνεχεῖς αἴθουσαι ἦσαν σχεδὸν πλήρεις μικρῶν κορασιῶν καὶ νεανίδων ἀσχολουμένων πασῶν εἰς ποικίλα ἔργα ῥαπτικῆς, ποικιλτικῆς καὶ τριχαπτικῆς. Ἡ τελουμένη ἐργασία εἶνε ἀνάλογος πρὸς τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν φυσικὴν δεξιότητά ἐκάστης κόρης· δὲν δύναμαι νὰ εἶπω ὅτι τὰ πρόχειρα ἐργόχειρα ἄτινα εἶδον κινουσι τὸν θαυμασμόν. Εἶνε ἐργόχειρα ἄπλά, ἔμαθον ὁμῶς ὅτι ὑπάρχουσι καὶ κρεῖσσονα κατὰ πολὺ, ἐκτιθέμενα ἐν ταῖς ἐτησίαις ἐκθέσεσιν ἐργοχειρῶν ταῖς λαμβανούσαις χώραν κατὰ τὴν 21 Νοεμβρίου ἐκάστου ἔτους, ἡμέραν τῆς ἐπισήμου ἐορτῆς τοῦ καταστήματος. Τὰ πλεῖστα τῶν ἐργοχειρῶν ἄτινα εἶδον ἀνάγονται εἰς στερεὰν ῥαπτικὴν καὶ ποικιλματα. Τὴν προσοχὴν μου ἐκίνησεν εἰδὸς τι σχεδιάσματος ἐκ γραμμῶν ἀπλουστάτων, ἀλλ' ἀπεικονίζον πιστῶς καὶ μετ' ἐκπληκτικῆς ἐκφράσεως τὰ πρόσωπα καὶ τοὺς χαρακτήρας ἐπὶ τοῦ ὑράσματος, δυνάμει εὐχερεστάτων περιγραφικῶν γραμμῶν ἀποτελουσῶν τὰ πρόσωπα καὶ τὸ σῶμα, κατὰ τὸ ἐκφραστικὸν σύμπλεγμα τῆς εἰκόνος. Μεταξὺ τούτων, νομίζω, ὅτι πρωτεύει ἡμιτελὲς τι ἔργον εἰκονίζον, ἐὰν δὲν ἠπατήθη, τὸν μῦθον τοῦ Βάκχου μετὰ τῶν Μαινάδων κισσῶ ἔστεμμένων. Ὁ θεὸς φαίνεται εὐδίακρίτως προηγούμενος οἱ συνοδοὶ αὐτοῦ, εὐτυχῶς οὐχὶ Σάτυροι, ἔπειτα δὲ ἐρωτιδεὺς τόξον φέρων ἐπ' ὤμου καὶ ἀσάνδαλος κατὰ τὸν ἕτερον τῶν ποδῶν. Ὀλίγιστα γραμμαὶ μετὰξίνοι διδουσιν ἐπὶ τοῦ λευκοῦ τὴν ὅλην ἐκφρασιν τοῦ σχεδιάσματος οὐτινος καὶ ἡ οἰκονομία καὶ ἡ ἐκτέλεσις εἶνε ἀρίστη. Ἐν τῷ καταστήματι ὑπάρχει καὶ ἰδιαίτερον ταμεῖον ἐργοχειρῶν ἀνεξάρτητον ὅλως τοῦ ταμεῖου τοῦ γενικοῦ. Ὁ δὲ ἴδωμεν κατωτέρω τὰ τε εἰσοδήματα δι' ὧν πλουτίζεται καὶ τὰς ὑπηρεσίας ἄς παρέχει.

(Ἐπεται συνέχεια.)